

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 martie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Elena Covalenco,

Judecători - Iurie Diaconu, Ion Arhiliuc, Liliana Catan, Ion Guzun,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în cadrul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Brigai împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2013 în cauza penală în privința lui

Potorac Lidia Andrei, născută la 04 martie 1983, originară și domiciliată în s.Țîpordei, r-nul Florești.

Termenul examinării cauzei:

1. 11.06.2012 - 26.12.2012 - prima instanță,
2. 26.01.2013 - 30.05.2013 - instanța de apel,
3. 13.11.2013 - 04.03.2014 - instanța de recurs.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-au prezentat:

Procurorul D.Graur și părțile vătămate V.Efros, VI.Efros, Gh.Varzari, F.Lupașco, T.Cărăuș și reprezentantul părții vătămate P.Cărăuș, care au susținut recursul, solicitând admiterea lui în sensul declarat.

Apărătorul V.Arnaut, care s-a pronunțat pentru respingerea recursului declarat de procuror ca fiind nefondat.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 26 decembrie 2012, Potorac Lidia a fost achitată de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală Potorac Lidia a fost pusă sub învinuire pentru faptul că, la 29 septembrie 2011, ora exactă nu a fost posibil de stabilit, în timp ce se afla pe terenul agricol din s.Logănești, r-nul Criuleni, care aparține lui Varzari Gheorghe, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul că va achita ulterior suma de bani necesară, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit ilegal de la acesta 2400 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 24000 lei.

Tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 01.30, în timp ce se afla în gospodăria lui Efros Vladimir din s.Măgdăcești, r-nul Criuleni, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, insufându-i încredere prin plățirea în avans a sumei de 1000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la acesta 1582 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 13158 lei.

Tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 18.00, în timp ce se afla pe terenul agricol din s.Drăsliceni, r-nul Criuleni, care aparține lui Efros Vasile, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, insufându-i încredere prin

plătirea sumei de 2000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la acesta 1024 kg de poamă la prețul de 8 lei pentru 1 kg, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 6192 lei.

Tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 03.00, în timp ce se afla pe terenul agricol din s.Drăsliceni, r-nul Criuleni, care aparține lui Lupașco Fevronia, având scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, însușindu-i încredere prin plătirea sumei de 7000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la aceasta 1800 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 14000 lei.

Tot ea, la 01 octombrie 2011, în timp ce se afla în s.Mășcăuți, r-nul Criuleni, având scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul de a procura lăzi din lemn destinate pentru păstrarea fructelor cu achitarea lor ulterioară, prin înșelăciune, a însușit ilegal de la SRL „Trans-Palet” 2000 de lăzi, la prețul de 7 lei pentru o ladă, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 14000 lei.

Tot ea, la 04 octombrie 2011, în timp ce se afla în s.Mășcăuți, r-nul Criuleni, având scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul de a procura lăzi din lemn destinate pentru păstrarea fructelor cu achitarea lor ulterioară, prin înșelăciune, a însușit ilegal de la SRL „Trans-Palet” 2000 de lăzi la prețul de 11,5 lei pentru o ladă, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 23000 lei.

Tot ea, la 04 octombrie 2011, în timp ce se afla în s.Mășcăuți, r-nul Criuleni, având scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul că are necesitate de surselor financiare, prin înșelăciune a însușit de la Carauș Tamara suma de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11,8698 lei pentru 1 dolar SUA, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 11869,8 lei.

Prin urmare, în perioada lunilor septembrie-octombrie 2011, Potorac Lidia, prin acțiunile sale infracționale, a cauzat părților vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 106219,8 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care L.Potorac să fie condamnată în baza art.190 alin.(5) Cod penal la 12 ani închisoare în penitenciar pentru femeii de tip închis.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat ilegalitatea sentinței, deoarece instanța neîntemeiat a achitat inculpata, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, deoarece atât în cadrul urmăririi penale, cât și judecării cauzei, au fost prezentate probe ce dovedesc integral vinovăția acesteia, și anume declarațiile părților vătămate V.Efros, VI.Efros, G.Varzari, F.Lupașco, P.Carauș, T.Carauș, care au comunicat că inculpata prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit bunurile lor; instanța nu a luat în considerație intenția inculpatei, și anume faptul că ultima știind cu certitudine că nu dispune de suma de bani necesară pentru a se achita cu părțile vătămate totuși a colectat de la acestea poamă, a procurat lăzi în datorie, și a împrumutat de la T.Carauș suma de 1000 dolari SUA, promițându-le că se va achita cu ei în într-un termen de 4-5 zile, deși din start nu avea scopul de a-și îndeplini angajamentul asumat, mai mult, părților vătămate Carauș aceasta s-a numit sub un alt nume - „Derevlenco Lidia”; instanța a pus la baza sentinței doar declarațiile inculpatei, care a recunoscut că nu a transmis banii părților vătămate, motivând însă că aștepta să primească banii de la firma „Paler-Grup”, care

nu s-a achitat cu ea, însă nu a luat în considerație că reprezentantul firmei date a negat faptul că ar avea careva angajamente financiare față de L.Potorac.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul procurorului, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției date instanța de apel a indicat că, prima instanță corect a achitat-o pe L.Potorac în baza art.190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, iar învinuirea adusă acesteia nu și-a găsit confirmare, deoarece în acțiunile lui L.Potorac persistau doar relații civile, iar acuzarea nu a prezentat nici o probă, care ar confirma cu certitudine faptul că la momentul primirii strugurilor colectați de la părțile vătămate și primirii lăzilor și banilor de la P.Carauș și T.Carauș, aceasta a avut intenția de a nu-și exercita angajamentul asumat, mai mult că s-a constatat că inculpata la momentul primirii poamei le-a achitat parțial părților vătămate costul acesteia, informându-le că nu dispune de bani pentru a achita integral valoarea bunurilor primite, și că va achita restul banilor în timpului apropiat.

De asemenea, instanța a menționat că acuzarea nu a verificat versiunea inculpatei L.Potorac, privind transmiterea mărfii colectate „Paler-Grup” SRL, care la rîndul ei a transportat-o în F.Rusă și L.Potorac nu a primit banii pentru ea, din care motiv nu a avut posibilitatea să-și onoreze obligațiile față de părțile vătămate, iar în ședința de judecată s-a constatat că la 14.05.2012 a fost pornită urmărirea penală conform semnelor componente de infracțiune prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal în baza plîngerii lui L.Potorac pe faptul că factorii de decizie ai „Paler-Grup” SRL refuză să-i transmită acesteia banii pentru merele transportate în F.Rusă.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că prima instanță just a concluzionat că lipsește latura subiectivă, intenția în acțiunile lui L.Potorac în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal astfel, a constatat că între părțile vătămate și L.Potorac a apărut un litigiu de drept civil, care necesită examinarea în ordinea procedurii civile.

5. Hotărîrea nominalizată a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de aceeași instanță, deoarece decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, pe motiv că:

- instanța nu a judecat cauza în raport cu jurisprudența națională, potrivit căreia, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament este calificată ca escrocherie în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat, care este demonstrată prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care și-a asumat angajamentul la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului;

- instanța de apel nu a analizat și apreciat obiectiv declarațiile părților vătămate V.Efros, Vl.Efros, G.Varzari, F.Lupașco, P.Carauș, T.Carauș, cu privire la faptul că inculpata prin înșelăciune și abuz de încredere a dobîndit bunurile lor, promițîndu-le că va achita banii pe poamă și lăzi în termen de 4-5 zile, însă după expirarea termenului dat, aceasta nu răspundea la telefon;

- instanța nu a luat în considerație intenția inculpatei, și anume faptul că ultima știind cu certitudine că nu dispune de suma de bani necesară pentru a se achita cu părțile vătămate, totuși a colectat de la acestea poamă, a procurat lăzi în datorie și a împrumutat de la T.Carauș suma de 1000 dolari SUA, luîndu-și angajamentul să se achite cu ei în într-un termen de 4-5 zile, deși din start nu avea scopul de a-și îndeplini angajamentul asumat, mai mult, părților vătămate Carauș aceasta s-a numit sub un alt nume - „Derevlenco Lidia”, fapt ce demonstrează intenția ei de la început de a-i înșela;

- inculpata nu a putut explica unde a transmis strugurii colectați, invocând că nu s-a achitat cu părțile vătămate, deoarece a transmis marfa „Paler-Grup” SRL, versiune ce nu s-a confirmat, iar instanța nu a dat nici o apreciere informației parvenite de la firma în cauză, care a negat faptul că ar avea careva angajamente financiare față de L.Potorac;

- instanța de apel nu a verificat probele prezentate de procuror, care pe deplin dovedesc vina inculpatei și a pronunțat o decizie ilegală și neîntemeiată, deoarece toate probele care au fost administrate de către partea acuzării au fost acumulate legal, sînt admisibile și demonstrează intenția inculpatei de dobîndire ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere;

- instanța nu a luat în considerație persoana inculpatei, care nu are un loc permanent de muncă și trai, și de fapt pe parcursul urmăririi penale și judecării cauzei nici nu s-a stabilit domiciliul acesteia, fiind anunțată în căutare.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

6.1. Potrivit art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar nepronunțarea instanței asupra acestora echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Contrar dispozițiilor legislației procesual penale vizate, instanța de apel în decizia sa nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului în susținerea cerințelor privind casarea hotărîrii primei instanțe, expuse în pct.3 al prezentei decizii.

Astfel, în apel procurorul a invocat ilegalitatea sentinței contestate, pe motiv că prima instanță achitînd-o pe L.Potorac de sub învinuirea în comiterea infracțiunii imputate, nu a luat în considerație cumulul de probe administrate pe cauza dată și nu a dat o apreciere obiectivă acestora, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, neîntemeiat a ignorat conținutul depozițiilor părților vătămate, a faptului că inculpata le-a promis că se va achita peste 4-5 zile pentru poama și lăzile primite de la aceștia, însă ulterior a închis telefonul și nu răspundea la apelurile lor, care confirmă vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii imputate.

Colegiul penal constată că instanța de apel, menținînd sentința primei instanțe, nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate în cauză. Instanța de apel respingînd apelul procurorului și menținînd achitarea inculpatei, pe motiv că între aceasta și părțile vătămate sînt niște relații civile, nu a verificat și nu s-a pronunțat asupra temeiului invocat de procuror că inculpata din start avea intenția de a nu achita părților vătămate costul bunurilor, deoarece știa cu certitudine că nu dispune de surse financiare, însă i-a indus pe aceștia în eroare, abuzînd de încrederea lor, iar prin faptul că a achitat o parte din bani le-a insuflat astfel încredere.

La fel, instanțele nu au dat o apreciere obiectivă și nu s-au expus asupra faptului că inculpata, primind lăzile și banii în sumă de 1000 dolari SUA de la familia Carauș, s-a numit sub un alt nume – „Derevlenco Lidia”, fapt care, în opinia procurorului, dovedește intenția acesteia de la bun început de a primi prin înșelăciune bunurile părților vătămate și a se ascunde pentru a nu se achita cu acestea.

Nu s-a pronunțat instanța de apel nici asupra motivului invocat în apelul procurorului, că inculpata nu a putut indica unde și cui a transmis bunurile primite de la părțile vătămate.

Procurorul în recurs invocă că concluziile instanței de apel, precum că inculpata a transmis marfa colectată „Paler-Grup” SRL, care nu i-a achitat banii, nu corespund adevărului și instanța nu a dat apreciere și nu s-a expus asupra informației parvenite de la firma în cauză, care a negat faptul că ar avea careva angajamente financiare față de L.Potorac.

Instanța de apel făcînd trimitere la faptul că împotriva factorilor de decizie ai firmei menționate la 14.05.2012 a fost pornită urmărirea penală la plîngerea inculpatei, însă nu a verificat dacă aceasta are tangență la circumstanțele cauzei date.

Astfel, se constată că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de procuror, astfel a admis erori procesuale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar.

Erorile menționate sînt erori de drept procedural și se încadrează în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Avînd în vedere că erorile de drept invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlătore erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, avînd în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în cadrul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Brigai, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2013, în cauza penală în privința lui Potorac Lidia și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia pronunțată în ședința publică la 25 martie 2014.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Ion Arhiliuc

Liliana Catan

Ion Guzun